

АНДИЖОН ОБЛАСТИДА КЎЧИРИШ СИЁСАТИНИНГ АЙРИМ ЖИҲАТЛАРИ

Аббасов Б.Б.

Ўқитувчи,

“Архившунослик” кафедраси,
Наманган давлат университети

hitman_7707@mail.ru

Аннотация: Мақолада XX-асрнинг 50-йилларнинг ўртасида Андижон областидаги аҳолини кўчириш ва ички миграция муаммолари таҳлил қилинган. Партия ва совет органлари томонидан амалга оширилган кўчириш сиёсати Андижон областидаги қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштиришда ҳамда Ўзбекистон ССРда пахтачиликни янада ривожлантирни мақсадида амалга оширилган. Шунингдек Андижон областидаги колхоз ва совхозларига кўчирилган аҳолининг ижтимоий таъминоти масалари ҳам ўрганилган.

Калит сўзлар: кўчириш, кўчириш сиёсати, пахтачилик, пахтачиликни ривожлантириш, Андижон области аҳолини кочириш ташкилотлари, ижтимоий таъминот, колхоз ва янги ерларни ўзлаштириш.

НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ ПЕРЕСЕЛЕНЧЕСКОЙ ПОЛИТИКИ В АНДИЖАНСКОЙ ОБЛАСТИ

Аббасов Б. Б.

Преподаватель,
Кафедра "Архивоведение"
Наманганского государственного университета
hitman_7707@mail.ru

Аннотация: В статье анализируется проблема переселения населения и внутренней миграции в Андижанской области в середине 50-х годов XX века. Политика переселения, проведенная партийными и советскими органами была направлена на освоение целинных и залежных земель в Андижанской области и дальнейшее развитие хлопководства в Узбекской ССР. Также изучены вопросы социального обеспечения переселенного населения в колхозах и совхозах Андижанской области.

Ключевые слова: переселение, политика переселения, хлопководство, развитие хлопководства, органы переселения народов Андижанской области, социальное обеспечение, колхоз.

SOME ASPECTS OF RESETTLEMENT POLICY IN ANDIJAN REGION

Abbasov B.B.

Teacher,
Department of "Archivology",
Namangan State University
hitman_7707@mail.ru

Abstract: There is analyzed the problem of population relocation and internal migration in the Andijan oblast in the middle of 50s of XX century. The migration policy, has been carried out by the party and the Soviet authorities, was aimed the development of virgin and fallow lands in Andijon region and further development of cotton growing in the Uzbek SSR. The social structure of the resettled people of collective and state farms of the Andijan oblast was also studied.

Key words: the cotton growing, land development, migration, Andijan oblast, social maintenance, party and soviet bodies, kolkhoz.

Кириш

1940-йилларнинг иккинчи ярми – 1950 йиллардан СССР миқёсида амалга оширилган кўчириш сиёсати совет ҳукуматининг ижтимоий-иқтисодий сиёсатининг муҳим йўналишларидан бири бўлиб, ушбу сиёсат Ўзбекистон, жумладан Фарғона водийси областлари қишлоқларининг иқтисодий - ижтимоий ривожланиши, жумладан пахта етиштиришни оширишга, шунингдек аҳолининг ижтимоий мобиллигини фаоллаштиришга сабаб бўлди.

Кўчириш сиёсати 1940-йилларнинг иккинчи ярми – 1950 йилларда Андижон области аҳолисининг турмушидаги муҳим иқтисодий-ижтимоий тадбир сифатида ўрин эгаллаган. Шу билан бирга, янги ташкил қилинган хўжаликларнинг фаолиятини йўлга қўйиш, уларнинг иқтисодий ривожланиши ва меҳнат самарадорлигини ошириш масалалари муҳим аҳамият касб этган.

Кўчириладиган аҳоли асосан аҳоли зич жойлашган Андижон, Олтинкўл, Ленинск районларидаги

колхозлардан олинар эди. Ушбу райондаги колхозчиларнинг даромади юқори, шунингдек уларнинг шахсий уйлари, томорқаси, боғи ва сивири ҳам бўлган.

Мазкур жараённинг кечишини областдаги айрим бир колхозларнинг иқтисодий кўрсаткичлари мисолида таҳлил қилиб чиқамиз ва бу тадқиқот областда янги ташкил қилинган колхозларнинг ривожланиши ҳамда аҳоли турмушидаги юз берган айрим ўзгаришларни очиқ беради. Жумладан Халдиванбек районининг Косигин номидаги колхоз фаолиятини ўрганиб чиқадиган бўлсак, ушбу колхоз фақат кўчирилган аҳоли ҳисобига 1949 йилда ташкил қилинган бўлиб, лекин бу ерга аҳолини кўчириш 1950 йилда бошланган. Ушбу йилда 57та хўжалик кўчирилган бўлиб, уларнинг орасидаги меҳнатга лаёқатли одамлар 118тани ташкил қилган. Косигин номидаги колхозга аҳолини кўчириш то 1955 йилгача давоб этиб, 1951 йилда 22та, 1952 йилда 15та, 1953 йилда 33та, 1954 йилда 29та, 1955 йилда эса 26та, ушбу йиллар давомида жами 182та оила

Тарих / История / History

кўчирилган бўлиб, улардан 372та киши меҳнатга лаёқатли бўлган. Лекин маълум бир ижтимоий муаммоларнинг ҳал қилинмаганлиги, шунингдек яшаш шароитининг қониқарсиз бўлганлиги натижасида ушбу йиллар давомида кўчиб келган хўжаликлардан 48та хўжалик ўз қишлоқларига қайтиб кетган [4, 168].

Асосий қисм

Таҳлил қилинаётган йиллар давомида колхозга 1950 йилда 226га, 1951 йилда 224га, 1952 йилда 201га, 1953 йилда 195га, 1954 йилда 379га, 1955 йилда эса 275га, ҳаммаси бўлиб 1500га ер ажратилган. Экин майдонларида 1950 йилда 104га экин майдонида фақат шоли экилган бўлган, кейинги йилларда пахта ҳам етиштирилган. Масалан, агар 1950 йилда 104га жойда шоли экилган бўлиб, 1955 йилда бу экин тури учун ажратилган ер майдони тобора камайтирилиб, 74га ни ташкил қилди. Лекин пахта етиштириш учун ажратилган экин майдони муттасил кўпайиб борди ва буни қуйидаги фактларда кўриш мумкин. 1951 йилда пахта экин майдони 25га бўлса, 1955 йилда бу кўрсаткич 110га ташкил қилиб, қарийиб 4,5 марта оширилган ва шу йиллар давомида 275га ер майдонида ушбу техник қишлоқ хўжалик тури етиштирилди [4, 166].

Агар ушбу колхознинг иқтисодий самарадорлигини таҳлил қиладиган бўлсак, бу кўрсаткич қониқарсиз эди, чунки пахта ва шоли етиштиришдаги ҳосилдорлик нисбатан паст бўлган. Масалан, пахтадан ҳар гектардан 6,3 центнер, шоли етиштиришдаги кўрсаткич эса 5,03 центнерни ташкил қилди. Шунингдек, колхозчилар томонидан давлатга 1450 центнер шоли ҳам топширилди. Лекин 1950-1955

йиллар давомида колхоз учун ажратилган капитал маблағ ҳаммаси бўлиб 2 459 205 минг рублни ташкил қилган.

Кўчирилган колхозчиларнинг ижтимоий муаммоларини ечиш учун республика раҳбарияти томонидан 967 804 минг рубль ажратилган бўлиб, 1950-1954 йиллар давомида 96 та уй қуриб берилган [4, 167]. Лекин юқорида таъкидлаганимиздек, Косигин номидаги колхозга кўчиб келтирилган оилаларнинг сони ҳаммаси бўлиб 182та оилани ташкил қилган. Бундан кўриниб турибдики, уй - жой билан таъминлаш муаммосининг тўла ечилмаганлиги (тахминан кўчиб келган оилаларни уй-жой билан таъминлаш плани тахминан 50%дан ҳам кам бажарилган) катта қийинчиликлар туғдирган, натижада уларнинг бир қисми колхозни тарк этган бўлса, уй билан таъминланмаган қисми эса маълум бири муддат ертўлаларда яшашга мажбур бўлган.

Шунингдек 1950-55 йиллар давомида колхозда 75та сигирни боқишга мўлжалланган молхона, пахта қуришти бинолари, клуб, омборхона бинолари шунингдек клуб қурилиб, ишга туширилган [4, 167]. Лекин мактаб, касалхона ёки амбулатория каби жуда муҳим бўлган ижтимоий объектларнинг қурилмаганлиги, албатта ушбу колхозда ижтимоий муаммоларнинг ечилмаганлигидан далолат беради.

Андижан областининг бошқа, яъни Ленин районидаги “Комсомол” колхозида олиб борилган аҳолини кўчириш жараёнини таҳлил қиладиган бўлсак, Халдиванбек районининг Косигин колхозидаги каби муаммолар борлигини кўриш мумкин. Мазкур колхоз 1954 йилда Бўз районида ташкил қилинган бўлиб, унга 1954 йилда 578га, 1955 йилда эса 571га экин ер майдони

Тарих / История / History

ажратилган. 1954 йилда бу колхозга 80та хўжалик (улардан 165та одам меҳнатга лаёқатли бўлган), 1955 йилда эса 39та оила (меҳнатга лаёқатлиси 82та одамни ташкил қилган), ҳаммаси бўлиб икки йил давомида 119та оила кўчирилди ва уларнинг 347таси меҳнатга лаёқатли эди [4, 169].

Агар кўчирилган аҳолининг ижтимоий масалаларининг ҳал қилинишини таҳлил қиладиган бўлсак, одамлар учун 1954 йилда шифер билан ёпилган 29та типовой уйлар, 1955 йилда эса 28та худди шундай уйлар қурилган. Шунингдек хўжалик усули билан икки йил давомида 40та уй қурилди. Ушбу колхозда ҳам кўчиб келган аҳолининг бир қисми уй – жой билан таъминланмагани учун ертўлаларда яшашга мажбур бўлишган. Таъкидлаш жоизки, уй-жой қурилиши билан боғлиқ пул харажатларининг бир қисми яъни 1 120 минг рубль аввал ташкил қилинган, ўзига тўқ колхозлардан олинган [4, 169].

Андижон областининг Избоскан районидаги “Сталин йўли” колхозининг ташкил қилиниши ва унга аҳолининг кўчирилиш жараёни, шунингдек унинг фаолиятини қуйидаги фактлар таҳлили асосида кўриб чиқамиз. Демак, мазкур колхоз янги суғориладиган ерларнинг “Ўрмонбек” массивида 1953 йилда ташкил қилинган. Шу йилнинг ўзида ушбу колхозга 67та оила кўчиб келган, улардан 138таси меҳнатга лаёқатли эди. Кейинги йилда эса кўчириб келтирилган хўжаликларнинг сони анча кам бўлиб, 29та эди ва меҳнатга лаёқатлилари 61та одам бўлган. 1955 йилда эса 24та оила кўчиб келиб, улардан меҳнатга лаёқатлиси 52та бўлиб, уч йил давомида уларнинг, яъни кўчиб келганларнинг сони 120тани ташкил қилган [4, 171].

Колхозга уч йил давомида давлат томонидан 1351га ер майдони ажратилиб, ундан 871га ер экин майдонини ташкил қилган. 1954 йилда 50га ва 1955 йилда эса 200га, жами икки йилда 250га экин майдонида пахта етиштирилган бўлиб, пахта ҳосили биринчи йилда 13 центнер, иккинчи йилда эса 10 центнерни ташкил қилди ва икки йил давомида 122 тонна пахта давлатга топширилган.

Кўчиб келган аҳоли учун 1953 йилда 20та уй хўжалик усули асосида (колхозчиларнинг ўзлари томонидан) қурилган бўла (ушбу йилда 67та оила кўчиб келган), 1954 ва 1955 йилларда эса 34та ва 14та шифер билан ёпилган типовой уйлар ушбу усулда қуриб топширилган. Шунингдек ушбу икки йил давомида колхозчиларнинг ўзлари томонидан 14та ва 11та уй –жой қурилган. Мазкур йилларда кўчиб келганлар оилалар сони эса 29та ва 24та бўлган [4, 171-172].

Кўчириш сиёсатининг амалга ошиши, янги колхозларнинг ташкил топиши ва уларнинг самарадорлиги, шунингдек у ердаги одамларнинг ижтимоий муаммолари билан боғлиқ масалаларни бошқа бир, яъни “Ўрмонбек” массивида 1950 йилда ташкил қилинган Маленков номидаги колхоз мисолида ҳам кўриб чиқамиз. Мазкур колхозга 1950-1955 йилларда 286та оила кўчирилган бўлиб, улардан 638та киши меҳнатга лаёқатли бўлишган. Лекин ушбу кўчирилган оилалардан 207таси муқим яшаб қолишган, қолганлари эса ўз қишлоқларига яна қайтиб кетган. Маленков номидаги колхоз ташкил қилинган дастлабки йилда 57 га ер майдонига пахта экилиб, 68 т. (ҳосилдорлик 11гадан юқори) ҳосил олинди. Хўжалик томонидан 1950-1955 йиллар давомида давлатга ҳаммаси

Тарих / История / History

бўлиб 1152, 8 тонна пахта, 6,474 центнер гўшт, 14,693 кг шоли топширилган [4, 172].

1949-1955 йиллар давомида ушбу хўжаликда (у 1950 йилда ташкил қилинганига қарамай, бу ерда уй-жой қурилиш ишлари 1949 йилда бошланган) ҳаммаси бўлиб 218та уй қурилди, лекин кўчиб келган оилаларнинг сони эса 286 тани ташкил қилганлиги, шунингдек бошқа ижтимоий муаммоларнинг ечилмаганлиги сабабли уларнинг бир қисми янги колхозни тарк этишган.

Демак, юқорида зикр қилинган колхозлардаги ижтимоий-иқтисодий ривожланиш муаммоларининг таҳлили мисолида ҳам шу нарса аён бўлаяптики, ижтимоий муаммоларнинг, яъни кўчирилган оилаларнинг уй-жой билан ўз вақтида таъминланмаганлиги, ижтимоий аҳамиятга молик объектларнинг (мактаб, клуб, амбулатория ва ҳ.к.) йўқлиги, бу умумий ҳодиса бўлиб, кўчириш сиёсати ва янги ерларни ўзлаштириш жараёнидаги энг катта муаммолардан бири эди.

Таъкидлаш жоизки, фақат кўчирилган хўжаликлардан ташкил қилинган колхозларга ҳукумат томонидан имтиёзлар берилган. Бундай имтиёзлардан бири бу - улар давлатга қишлоқ хўжалик маҳсулотларини уч йил давомида топширишдан озод қилинган. Лекин колхоз аҳолиси орасида кўчириб келинган оилалар камчиликини ташкил қилган бўлса, бундай хўжаликлар бу каби имтиёзларга эга бўлмаган. Аммо, баъзи ҳолларда республика раҳбарияти томонидан истисно сифатида айрим колхозларга, агар уларда кўчирилган хўжаликлар мавжуд бўлса, яъни асосан улардан ташкил топмаган бўлса ҳам баъзи имтиёзлар ҳам берилган. Масалан, Сталин районининг Хрущев, Маленков ва Булганин номларидаги колхозларга

уч йил давомида сут топширишдан ташқари бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини давлатга топширишдан озод қилинган [4, 164].

Умуман олганда Андижон областининг 1950 йилларнинг биринчи ярмида янги суғориш ерларида ташкил қилинган, яъни юқорида фаолияти таҳлил қилинган колхозларнинг фаолияти юзасидан баъзи бир умумий хулосалар чиқарадиган бўлсак, улар қуйидагидан иборат.

Ушбу колхозларга ҳаммаси бўлиб 695та оила (ўз қишлоқларига яна қайтиб кетган хўжаликлар бундан мустасно) кўчирилган бўлиб, улардан 1440таси меҳнатга лаёқатли бўлган. Ўзлаштириш ҳисобига экин майдонларининг ўсиши 701гани ташкил қилди, 33254 центнер пахта йиғиб олиниб, давлатга топширилди. 298та типовой уйлар ҳукумат томонидан, 345та уй-жой эса колхозчиларнинг ўзлари томонидан қурилди. Шунингдек, 3та молхона, 1та клуб, 6та омборхона бинолари, 3та магазин ва 6та пахтани қуритиш бинолари қуриб ишга туширилди [4, 173].

Андижон области Андижон районининг Отчопар массивида ташкил қилинган “Янги ҳаёт” колхозидаги ижтимоий-иқтисодий жараёнларни таҳлили қуйидаги фактларни кўрсатиб берди.

1954 йилда 61та оила кўчиб келган бўлса, уларнинг 57таси уй билан таъминланган, 52тасида сигир бўлган. 1955 йилда эса ушбу колхозга атига 7та оила кўчирилди ва уларнинг барчаси уй-жой билан таъминланди. Колхозга 1954 йилда 456га, 1955 йилда эса 492га ер майдони ажратилди. 1955 йилда 376га ерга пахта экилган ва ҳосилдорлик анча юқори яъни ҳар гектар ердан 25,7 центнерни ташкил қилган. Янги ташкил

Тарих / История / History

қилинган колхозга кўчирилган оилалар ўзларининг кўчаётган колхозидан ижтимоий ёрдам сифатида 1954 йилда 19та иш ҳайвони (рабочий скот) ва 335 485 рубль олишган [4, 189].

Мазкур хўжалик иқтисодий-ижтимоий ривожланишини Бўз районининг Киров ҳудудида ташкил қилинган Ленин районининг Комсомол колхозини натижалари билан солиштириб кўрадиган бўлсак, унинг натижалари ҳам ёмон бўлмаган. 1954 йилда бу янги ташкил қилинган колхозга 80та, 1955 йилда эса 39та оила кўчирилган. 1955 йилда 100га ерга пахта экилган ва колхозчилар ҳар гадан 13,35 центнердан ҳосил олишган. Колхозчилар 1954 йилда ҳар бир иш кунини учун 1,7 грамдан дон ва 2,5 рублдан пул олган бўлса, 1955 йилда эса бу кўрсаткич қуйидагича бўлган: 2 грам дон ва 5 рубль пул даромад қилишган. Мазкур колхознинг кўчирилган оилалари ўзларининг кўчаётган колхозидан ижтимоий ёрдам сифатида 1954 йилда “Янги ҳаёт” колхозига нисбатан анча кўп, яъни 52та иш ҳайвони (рабочий скот) ва 1миллион 071 минг рубль олишган [4, 191]. Албатта берилган ушбу ёрдамнинг кўплиги биринчи навбатда Комсомол колхозининг “Янги ҳаёт” колхозига нисбатан анча бой хўжалик бўлганидан далолат беради.

Андижон областида аҳолини янги ўзлаштирилган ерларга кўчириш жараёнидаги айрим жиҳатларининг таҳлили шунингдек уни амалга оширишда объектив ва субъектив тўсиқлар мавжуд бўлганлигини кўрамиз. Бу каби қийинчиликлар биринчи навбатда иқтисодий-молиявий ва инсон омиллари билан боғлиқ бўлган. Масалан, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг 1955 йил 28 январдаги №75-қарори асосида Андижон областида аҳолини

ички кўчириш планига кўра 700та оила колхозга ва 165та хўжалик эса совхозларга кўчирилиши лозим эди [4, 192]. Республика ҳукуматининг юқорида қайд қилинган қарори асосида область партия комитети 1955 йил 2-февралда кўчириш планини тасдиқлаб, уни районларга, улар эса ўз навбатида колхоз ва совхозларга жўнатган.

Мазкур йилнинг январь ойида кўчириладиган аҳолини танлаш юзасидан районлар инспекторлари ва янги тузилган колхозларнинг вакиллари билан биргаликда инструктив мажлис чақирилди. Шунингдек бу масала бўйича семинар ҳам ташкил қилиниб, унда область ижроий комитети раисининг ўринбосари Егоров иштирок этди.

Район ва колхозларда аҳоли учун янги ташкил қилинган хўжаликларда бериладиган имтиёзлар ва кўчириладиган оилаларни танлаш масаласи бўйича янги колхозларнинг 34та, шунингдек район ижроий комитетлари, район партия комитетлари ҳамда район ва область комсомол комитетлари вакиллари иштирокида оммавий ташвиқот ишлари олиб борилди. Шунингдек Бўз район партия комитетидан 2та райком инструктори ҳамда район ижроий комитетининг маъсул ходимлари ажратилган ҳамда “Имтиёзлар ҳақида” номли плакат тарқатилган [4, 192].

Кўчириш жараёни область ва район газеталарида кенг ёритиб борилган, шунингдек бу мақсадда радио эшиттурувларидан ҳам фойдаланилган. Шунингдек кўчиб борган колхозчилар ўз қишлоқларида қолган қариндошларини янги ташкил қилинган колхозларга таклиф қилиб, уларга ўзлари учун яратилган шароит ва имтиёзлар ҳақида гапириб бериш ва уларни кўчишга

Тарих / История / History

кўндириш усуллари ҳам қўлланилган. Аҳолини кўчириш планини бажариш жараёнида айрим колхоз раҳбарлари томонидан тўсиқлар қўйилган. Улар бажарилиши лозим бўлган режа бўлишига қарамасдан, кўчадиган аҳолини беришни хоҳлашмаган ёки кўчиш учун меҳнатга қобилиятли колхозчиларни эмас, балки дуч келган одамларни танлаб олишган.

Масалан, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлари Олтинкўл районининг Тельман номидаги колхоз раиси Юлдашев, Андижон районининг “Ёр-боши” қишлоқ советига қарашли Сталин номидаги колхоз раҳбари Бакиров ва бошқалар томонидан йўл қўйилган. Ушбу раҳбарлар томонидан йўл қўйилган қаршиликларни бартараф қилиш учун Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми раиси Ш.Р. Рашидов номига хат жўнатилгандан сўнг, шунингдек область ижроий комитети ва область партия комитети раҳбарларининг аралашуви натижасида бу камчиликлар тузатилган [4, 193].

Шунингдек, аҳолини кўчириш ишларига комсомол ташкилотлари ҳам катта ёрдам кўрсатган. Кўчирилган аҳоли ижтимоий таркибининг сифатини яхшилаш ва янги ташкил қилинган колхозларда партия ва комсомол қатламини кучайтириш мақсадида, Андижон область партия комитети томонидан 100та партия аъзоси ва 225та комсомол аъзоси бўлган оилаларни кўчириш ҳақида қарор қабул қилади.

Кўчириш жараёни 1955 йил январь ойида бошланган, лекин йўлларнинг бўлмагани, февраль ойида сурункали ёмғирларнинг ёғиши натижасида фақат май ойида тугалланган ва мазкур йилда қуйидаги натижаларга эришилган:

План бўйича 700 та оила кўчирилиши лозим эди, лекин 833та оила кўчирилиб, топшириқ 119%га бажарилган. Кўчирилган оилалар 3706 кишидан иборат бўлиб, улардан 1882таси меҳнатга лаёқатли бўлишган [4, 193].

Кўчирилган 833та оиладан 477та хўжалик районлараро кўчиришга жалб қилинган бўлса, ички кўчириш, яъни районларнинг ўз ҳудудларидаги кўчириш эса 356та оилани ташкил қилган. Кўчирилганларнинг ижтимоий ва иқтисодий фаоллиги қуйидаги омилларда ўз тасдиғини топган: кўчирилган ҳар бир оила ўртача 4,2та аъзодан иборат бўлиб, уларнинг 2,2 таси меҳнатга лаёқатли бўлган. Трактористлар сони 23та, ўз қорамолларига эга бўлганлар хўжаликлар эса 84та эди. 197та хўжаликка эса кредит берилган. Партия ва совет органлари учун кўчирилган аҳолининг нафақат ижтимоий аҳволи, балки партивийлиги ҳам муҳим аҳамиятга эга бўлганлиги учун, уларнинг партия ва комсомолга аъзолиги масалалари ҳам назорат қилинган. Масалан, жами кўчирилган хўжаликлар орасида 23та партия аъзоси ва 75та комсомол аъзоларидан иборат оилалар бор эди [4, 194].

1955 йил совхозларга кўчириш плани бошида 165та оила бўлган, лекин республика Совхозлар Министрлигининг 1955 йил 24 июлдаги қарори асосида ушбу план 30тага туширилиб, 135та хўжаликнинг кўчирилиши белгилаб берилди ва бу топшириқ 100% бажарилган.

Кўчирилган барча 833та хўжалик уй-жой ва томорқа билан таъминланган, 684та оилага эса озиқ-овқат ссудаси берилган. Андижон, Балиқчи, Олтинкўл районларининг айрим колхозлари

Тарих / История / History

муҳтож бўлмаганликлари сабабли озиқ-овқат ссудасидан воз кечишган. Янги колхозларга кўчирилган 833та хўжаликларга кўчириш билетлари топширилган. Кўчирилган оилаларга ҳаммаси бўлиб 442,6 минг рубль ёрдам пули берилди. Лекин 21та оила эса колхозлар томонидан аҳолининг кўчирилиши планида йўқ районлардан таклиф қилинганликлари сабабли ёрдам пули олишмади [4, 194].

Янги ташкил қилинган совхозларда 135та хўжаликка 71,3 минг рубль ёрдам пули ажратилди. Шунингдек, совхозлардаги барча 135та хўжалик квартира ва томорқа ерлари билан таъминланди ҳамда уларга озиқ-овқат ссудаси берилди.

Хулоса

Шундай қилиб, юқорида таҳлил қилинган фактлар асосида қуйидаги хулосага келиш мумкин: Андижон областида 1950 йилларнинг биринчи ярмида ўтказилган аҳолини кўчириш сиёсати нафақат областда, балки Фарғона водийси ва Ўзбекистон ижтимоий-иқтисодий ҳаётидаги муҳим тадбирлардан бири бўлиб, бу жараён областнинг қишлоқ хўжалигини, биринчи навбатда пахтачиликни янада ривожлантириш учун йўналтирилган эди. Шу билан бирга мазкур жараён областдаги одамларнинг ижтимоий муаммоларини ечиш ва аҳолининг ижтимоий мобиллигини фаоллаштиришга қаратилган давлат сиёсатининг муҳим қисмларидан бири бўлди.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Мирзиёев, Шавкат Миромонович. Миллий тараққиёт йўлимизни қатъият билан давом эттириб, янги босқичга кўтарамиз. – Тошкент: “Ўзбекистон” НМИУ, 2017.

2. Асқаров А. Ўзбекистон мустақиллиги шароитида тарих фанининг вазифалари. «Ўзбекистонда ижтимоий фанлар», №7-8. Тошкент, 1992.

3. Аҳмедов Б. Тарихдан сабоқлар. – Тошкент: Ўқитувчи, 1994.

4. ЎзР. МДА. 2347-жамғарма, 1-рўйхат, 30-иш.